

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékire.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Unnep és vasárnap után is,

Kolozsvár, 1904.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Péntek, január 8.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetam-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyezred centiméterenként 8 fillér.

Parosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér soronként 40 fillér.

Korteshangok.

Kolozsvár, jan. 8.

Nem igen fér kétség ahoz, hogy a föltevéshez, hogy még ez év tavaszán új választások lesznek. E föltevés alaposságát támogatja igen sok körülmény, melyek a minden figyelmet lekötő, vagy ha úgy tesszük, az országos érdeklődést károsan deprimáló s végnélkülinek látszó válság közepette, mint mellékes jelenségek tűnnek ugyan fel, de a melyek lényegükben a politikai alakulások közel jövőjében a döntő erőket szerepeltetők játsszani.

Első helyen áll a jelenségek között a Tisza István gróf miniszterelnök gyors szervezkedése, mely különösen nyilvánul a főispán megrögzöttségében s új kinevezésében. Nem a tény szokatlan ebben a dologban, hanem a kivétel. Soha annyi kiskorú politikus nem kapzkodott az ugorkafára, mint most a Tisza István gróf pár hónapi miniszterelnöksége alatt.

Tisza István gróf újévi beszédében krokodilus könnyeket hullatott a magyar parlamentarizmus hanyatlása felett és visszahajította a nem rég mult idők nagyságát, a mikor, szerinte, a parlamenti élet virult Magyarországon. Virult ám, az édes apja baszkodása, mely reá támaszkodva egy gondolkodni nem tudó, nem akaró és nem merészelt öriás többségre, megcsufolása volt éveken, sőt évtizedeken keresztül a parlamentarizmus lényegének annyira, hogy Magyarországon a népképviselői parlament mai nap sem más törvénybe foglalt ideál, mert e parlament többsége, — a mai válság igazolja legmegdőbbsébbben — soha sem a nemzet akaratát képviselte, hanem a bécsi hatalomnak volt hívséges szolgája.

A Tisza István gróf édes apjának műve ez, a közelmúlt idők viruló parlamenti életének maradványa, a mely közelmúlt idők Tisza István gróf nem csak visszahajította, de újra felélesztésében, a kormányelnöki akarattal szemben ellenállást nem ismerő parlamenti többségnek újra megeremtésében céltudatosan dolgozik is és kreaturát a méltóságos állásokba segített névtelen nagyságok hasznavehetőségét egy ilyen parlamenti többség megeremtésében teszi rövid időn belül próbára, mert hát a közelmúlt idők parlamenti nagysága felette mélyre süllyedt.

A züllésnek indult parlamenti életnek a közelmúlt idők szellemében való restaurálása tehát a Tisza István gróf legközelebbi célja, ez lesz kortes jelszava s megbízható főispánjainak feladatát e jelszónak a nemzeti többségre erőszakolása fogja képezni.

Hogy mennyire sikerül ez a munka? Hogy a letűnt évből feléledt nemzeti becsületérzés mennyire nem volt szalmaláng? Hogy a nemzeti többségnek lesz-e elég erkölcsi ereje megőrizni akaratának, meggyőződésének szabad kifejtését? Mind olyan kérdések, melyekre a választ csak a későbbi eredmény fogja megadni. E kérdéseknek tehát elébe vágni fölösleges. Fölösleges különösen e lap hasábjain, hol országos hangulatok keltező célul kitűznünk különben sem lehet, arról a korról pedig, mely a mienk, a Hajduság választókerületéről meg nem tántorodó hitünk, más nincs és nem lehet, mint hogy eszének, lelkének igaz meggyőződését követve, mint eddig, úgy ezután is és minden körülmények között érvényt szerez akaratának, mely meg nem tántorodva haladt mindig a szent cél, Magyarország függetlenségének kivívása felé.

Szükséges azonban foglalkoznunk azokkal a brutális korteshangokkal, melyek az előre sejtethető választásokat pertraktálva, a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt rovására akarnak érvényesülni a harc hevéből még mindig izgult közvélemény oly irányu megteremtésével, hogy a nemzeti kíváncsnaknak a hadsereg nyelvével illetőleg makacsul és immár több mint egy esztendője ellenálló parlamenti többségnek, a kormány-pártnak bűnét a függetlenségi és 48-as Kossuth-pártra igyekeznek áthárítani.

Aljas fegyver ez, a mely ellen a védekezést valóban csak a közhangulat izgatottsága teszi szükségessé, mert egyébként a józan magyar gondolkodást ilyen fegyverekkel tévedésbe ejteni nem lehet.

Mint minden politikai tény, úgy a függetlenségi és 48-as Kossuth-pártnak a nemzeti küzdelemben tanúsított legújabb magatartását is bírálni lehet. Sőt kell! Ez a párt a hazáját igazán szerető, hazája függetlenségéért és boldogságáért lángoló magyar léleknek, magyar meggyőződésnek, felfogásnak letéteményese, politikai tényei tehát nem szorulhatnak a rejtegetésre.

Képezheti tehát bírálat tárgyát e legújabb ténye is, de a bírálat végeredménye más nem lehet, mint annak beismerése, hogy a párt alkotmányjogi tekintetéből felhagyva a rendkívüli fegyverekkel való küzdelemmel, visszavonult egyelőre ismét arra a közjogi alapra, a mely létének fundamentuma, a melyen küzdött a kiegyezés óta, a kiegyezés ellen, a mely kiegyezés — láthatjuk — lényegében nem más, mint a magyar nemzet becsapásánál, visszavonult arra a közjogi alapra, a melyen egyedül építhető fel az igazán független Magyarországot és a mely közjogi alaphoz az a párt hűtlen nem volt sohasem és nem ma sem.

A pártot ebben az elhatározásában más, mint az önzetlen megfontoltság nem vezette és felháborodással kell tiltakoznunk a politikai kalandoroknak a közvélemény megtévesztésére irányuló perfid munkája ellen, kik a felovagolt közhangulat hátára kapva, szóban és sajtóban gyanusítanak s hirdetik egyedül üdvözítő voltukat.

Minden politikai pártprogram nemzeti tartalmát szivből üdvözljük s e nemzeti tartalom keretén belül testvérek, szövetségesek vagyunk a közös ellenség elleni küzdelemben, de az egymással való mérgőzésben az amugy sem normális nemzeti közhangulat célzatos megtévesztését használni eszközül nitványságnak tartjuk és ez igazság ereje van velünk, hogy az aknamunka sikerét megakadályozzuk.

A póttartalékosok behívása.

Kolozsvár, jan. 7.

Lapunk tegnapi számában kifejtettük ama álláspontunkat, hogy a póttartalékosok behívásánál nem tartották meg a törvényes formákat, hanem a hadkiegészítő parancsnokság egyszerűen átirat a város katonai ügyosztályhoz, a póttartalékosok behívása céljából. Hangsúlyoztuk: mivel az erre vonatkozó rendelet a hivatalos lapban meg nem jelent, sem ilyen rendelet a törvényhatóságokhoz nem érkezett: ennél fogva a polgári hatóságokra nem kötelező a hadkiegészítő parancsnokság átirata.

A „Pesti Hírlap” mint konkrét esetet közölte azt, hogy Kolozsvár sz. kir. város visszautasítja a hadkiegészítő parancsnokság átiratát, mert az törvénytelen.

E közleményekre vonatkozólag Salamon Antal nyilatkozatot adott ki, mely teljes szövegében a következő:

Tisztelt Szerkesztőség!

Több lapban a póttartalékosok behívásának ügyéről, az én nevemmel kapcsolatban, olyan közlemények és olyan szövegek jelentek meg, hogy azokat az álláspontommal járó felelősségnél, törvénytudományál és törvénytiszteletnél fogva, helyreigazítás nélkül nem hagyhatom.

A tényállás ez:

Az 51-es hadkiegészítő parancsnokságtól Kolozsvárt átiratot kaptam, melyben kolozsvári illetőségű póttartalékosok részére kiállított behívó-jegyek kézbesítése iránt keresett meg a nevezett parancsnokság.

Mint hogy a póttartalékosok behívása az 1888. évi XVIII. t.-cikknek fogva kétségtelenül törvényes és alkotmányos intézkedés, én a megkeresés teljesítésére nézve egy percig sem haboztam, sőt már végre is hajtottam. Amde nézetem szerint az intézkedés körül egy formahibát láttam fenforogni; nevezetesen a parancsnokság megkeresésében nem volt hivatkozva a Felsőlegények legfelsőbb parancsára, sem pedig megelőzőleg nem láttam meg a magyar hivatalos lapban az erre vonatkozó intézkedés közléseét.

Epeu annál fogva tehát, mert az intézkedést törvényesnek tartom, a törvényes formát is szükségesnek véltem szigorúan megtartani. Kérdezté tehát a parancsnoksághoz arra nézve, hogy a legfelsőbb parancs mikor és hol jelent meg. Szóbeli kérdésre aztán azt a felvilágosítást kaptam, hogy a legfelsőbb parancs az 1888. évi 18. törvénycikkre való utalással a közös hadsereg rendeleti közlönyének 1903. évi 54. számában 13326 sz. hadügyminiszeri rendelettel kapcsolatban tettett közlé.

A tekintetes Tanácsnak, mint olyan, ez a kérdés s általában az utonozásra és hasonló katonai ügyekre vonatkozó kérdések szorosan véve nem tartoznak az ügykörébe, hanem azokat én, mint katonai ügyelő, önállóan intézem el; mindazonáltal a megkeresést, az említett formahiba jelzése mellett, a Tanács tudomására hoztam s egyúttal jeleztem, hogy a formahiba kiküszöbölése céljából a parancsnoksághoz kérdést fogok intézni. Erre a Tanács az, ismétlem, ügyköréhez nem is tartozó kérdés fölött — szóbeli jelentésem tudásán vévén — napirendre tért. A mint mindezekből látható, az eljárásomról napvilágot látott hírlapi közlemények a nyilvános ellentét akkor, a midőn törvényteleniségről és a megkeresés teljesítésének megtagadásáról szólottak, pártállásuk szerint kiszínezett közleményekből.

Salamon Antal, városi tanácsos.

Ebből a nyilatkozatból konstatáljuk azt, hogy nekünk igazunk volt és a „Pesti Hírlap” közleménye is megfelelt a tényeknek. A hadkiegészítő parancsnokság átiratában ugyanis nem volt hivatkozás a rendeletre, hanem egyszerűen kérték a póttartalékosok behívását. Salamon Antalnak nagyon természetesen és helyesen aggályai voltak a törvényes formát illetőleg és ezért kérdést intézett a parancsnoksághoz, mely felvilágosítást nyújtott, hogy a rendelet a „Verordnungsblatt”-ban megjelent. Ezzel a felvilágosítással azután el is intéztetett a hadkiegészítő parancsnokság átirata. Természetesen mi nem helyesljük, hogy egy szóbeli felvilágosításra, most már eleget teszünk a hadkiegészítő parancsnokság rendelkezésének. Mert mi azt valljuk, hogy itt vaskos sérelem történt: a póttartalékosokat a törvényes formák elkerülésével hívták be.

De biztos tudomásunk van arról is, hogy Salamon Antal tanácsosnak igenis az volt a felfogása, hogy nem tesz eleget a hadkiegészítő parancsnokság rendelkezésének. Hogy aztán szóbeli felvilágosításra eleget tett: ezt intézte el a saját lelkiismeretével. Mert elismerésére csak akkor tarthatott volna számot, ha következetesen megmarad egyedül helyes álláspontja mellett és visszautasítja a törvényes formának meg nem felelő rendelkezést.

Egyik helyi lap, amely napról-napra a mi híreinkből éléskodik, kényszerzubbonyt érdemlő dühvel ront nekünk álláspontunkért.

Amit mi csinálunk: nem tetszik neki. Mi természetesen felül állunk azon, hogy ezzel a sajtóféreggel szóba álljunk. Mert valóban szerencsétlennek éreznénk magunkat, sőt a legsúlyosabb mértékben kompromittálnánk tartánok magunkra nézve, ha annak a lapnak mi valahogy kiérdemelnék a tetszését. Ettől szívesen óvakodunk: mert nem akarunk semmiféle közösséget velük. Ez az álláspontunk annak a lapnak a kirohanására egyszer és mindenkorra. Mert addig, míg napról-napra hazugságokkal, ferdítésekkel, gyanúsításokkal halmoz el bennünket: számolhatunk a tisztességes emberekre. Abban a pillanatban, amint az az ember és becsületvadász lap magához rántatna bennünket; vagy ha véletlenül vele egy uton járnánk: megnyernék talán az ő kétes értékű rokonszenvét, de elvesztenék a tisztességes társadalom becsületét. A választás tehát nekünk nem nehéz.

*

Ugyanabban a lapban dr. Kiss Mór egyetemi tanárnak egy állítólagos nyilatkozatát olvassuk. Mi az általunk tisztelt és nagybecsült professzor érdekében, alaposan kétkedünk abban, hogy azt a nyilatkozatot abban a formában meg tette volna.

A nyilatkozat a következő:

A póttartalékosok behívása kizárólagos királyi jog, a melyet vagy személyesen gyakorol, vagy gyakorlásával mást is megbízik. A behívásra vonatkozó legfelsőbb parancs vagy rendelet, mint általában minden katonai intézkedés, tudomás szerint, a „Verordnungsblatt”-ban (katonai rendeleti közlöny) jelenik meg. Arról nincs tudomás, hogy ilyenem rendeletnek a hivatalos lapban való közzététele kötelező volna-e. Csupán az, hogy a hivatalos lap egyszerűen reprodukálja a „Verordnungsblatt”-ban megjelent rendeleteket. Salamon Antalra nézve tehát a jelen esetben a hivatalos lap teljesen irrelevans. Arról szerezhet magának meggyőződést, hogy a katonai hatóságtól az átirattal kapcsolatban bizonyára mellékelte rendelet tartalmazta tényleg a királytól ered-e vagy nem s ha erre nézve kétféle vélemény van, kérhet felvilágosítást, de az a címen, hogy ő a hivatalos lapban mit olvasott, mit nem, az átiratot vissza nem utasíthatja, hanem annak megfelelni köteles.

A maga részéről kizártnak tartja, hogy a póttartalékosok behívását a katonai hatóság megfelelő királyi rendelet nélkül eszközölje. Ily nagyfontosságú intézkedés nem történhetik meg, sem valamely miniszter sem, valamely alantasabb katonai hatóság kezében.

Közlötték ezt a nyilatkozatot azért, hogy arra meglehessük észrevételeinket.

Azt mondja ugyanis — állítólag — dr. Kiss Mór, hogy ilyenem rendelet közzététele a magyar hivatalos lapban, csupán az.

Konstatáljuk, hogy a „Verordnungsblatt”-járata a polgári hatóságokra nem kötelező. Ebből önként következik, hogy az abban foglalt rendeleteket a polgári hatóságok tudomásul venni nem kötelesek. Kötelesek azonban tudomásul venni az olyan rendeletet, mely: vagy a magyar hivatalos lapban jelent meg; vagy közvetlenül érkezik le a törvényhatóságokhoz. Konstatáljuk, hogy a jelen esetben ez fenn nem forgott. Itt egyszerűen a városi katonai ügyosztály kapott egy átiratot. Ahhoz még csak mellékelve sem volt semmiféle rendelet, sőt az átiratban, még csak hivatkozás sem történt semmiféle rendeletre, mint az Salamon tanácsos nyilatkozatából kiviláglik. A tudós professzor tehát akkor midőn azt állítja, hogy bizonyára mellékelte a rendelet, nagy tévedésben van a konkrét esetre nézve és mivel állításait erre a tévedésre alapítja; helytelen az abból levont következtetés is.

*

Ezek után végezhetnénk is ezzel az egész ügygyel. De „kötelességünknek tartjuk a dr. Kiss Mór által — állítólag — tett nyilatkozattal más szempontból is foglalkozni. Mi ugyanis azt az elvet, mely nyilatkozatában kifejezésre jut, veszedelmesnek tartjuk és ha annak a nyilatkozatnak apa-ságát dr. Kiss Mór tényleg, teljes egészében elvállalja, megdöbbenésünknek kell kifejezést adnunk afelett, hogy egy magyar egyetemi

tanár olyan elveket hirdethet. Mert nyilatkozatában kifejezésre jut az, hogy teljesen elégséges, ha egy ilyen fontos rendelet csupán a „Verordnungsblatt”-ban jelenik meg. Ezt pedig csak rovására írhatjuk a tudós professzornak. Mert mi következik ebből?

Az: hogy a „Verordnungsblatt” rendelkezik a polgári hatóságokkal, az abban közölt rendelet k teljesítése kötelező rájuk nézve is. Ezt pedig mi semmi körülmények között akceptálni hajlandók nem vagyunk. Ha csupán „uzus”, hogy a bennünket érdeklő rendeleteket a magyar hivatalos lapban is közöljék: akkor küzdenünk kell azért, hogy az kötelező legyen, de annak ellenkezőjében megnyugodnunk nem szabad sohasem. Mert így előáll az a most felmerült visszásság: hogy a polgári hatóság nem tud, mert nem is köteles tudni, az ott megjelent rendeletről, azt nekik meg nem küldik arra nem is hivatkoznak, hanem X. Y. kapitány ur egyszerűen küld egy levélkét, melyben nincsen semmi más, mint csupán az, hogy bizonyos számú embert szólítsanak el a családjától és bujassák katonamundérba. Ezt helyeselheti, akceptálhatja vak dühében egy utcsóli lap, de nem helyeselheti és akceptálhatja dr. Kiss Mór egyetemi tanár. S ha a törvény nem intézkedik e felől világosan, ha nem mondja ki, hogy nem szabad közölni a magyar hivatalos lapban, az ilyen rendeleteket; akkor egy magyar egyetemi professzornak hazafias kötelessége azt az álláspontot elfoglalni, hogy kötelessége katonának azt a rendeletet a magyar hivatalos lapban publikálni, különösen — ha mint a professzor ur mondja — példa volt reá.

Érezzük kicsiségünket, mikor így szembe állunk a közjog kiváló tekintélyével. Am mégis meg merjük kockáztatni azt a véleményünket; mi kötelességnek tartjuk hogy a magyar hivatalos lapban, az ilyen rendeleteket; mert az erre vonatkozó törvények világosan kimondják, hogy a király közös hadügyminisztere utján, a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg — tehát alkotmányos formák között — intézkedik a véderőről. A honvédelmi miniszter pedig a magyar kormány tagja. A magyar kormány minden rendelete, a hivatalos közlönyben kell, hogy publikáltassék. Ebből önként következik: hogy a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg tett intézkedéseknek a hivatalos lapban való közzététele kötelesség. A „Verordnungsblatt” jellege és célja kizárja, hogy az abban foglalt rendelkezések — polgárookra — kötelező legyen. Az a lap lehet bibliája a hadsereg tagjainak, de mi reánk nem tartozik. Ebben talán igazat ad nekünk dr. Kiss Mór egyetemi professzor ur is.

A mi álláspontunkat igazolja különben a „Pesti Hírlap”, is, mely tegnapi számában a következőket írja:

„Mit mond a törvény?”

Kolozsvári tudósítónk jelentése alapján megírtuk volt, hogy Salamon Antal, kolozsvári katonai ügyi tanácsos, a póttartalékosok behívására vonatkozó rendeletnek nem tesz eleget, mert az az 1888. évi XVIII. törvénycikknek meg nem felel. A tanácsos szerint a póttartalékosok az idezett törvény értelmében csakis királyi parancs folytán hívhatók be, már pedig ilyen királyi parancs a hivatalos lapban meg nem jelent. Ha pedig közlése nem történt, a rendelet törvénytelen. Salamon Antal katonai ügyi tanácsos igen helyesen és törvényesen járt el és hogy a többi hatóság a rendeletet végrehajtotta, csak azt bizonyította, hogy a hivatalos lapot nem kísérté éber figyelemmel, vagyis elhítte, hogy a szükséges királyi parancs tényleg kiadott. Az a törvény különben, amelyre hivatkozás történik s amelynek alapján a póttartalékosokat behívták, így hangzik: „Az első évfolyambeli tartalék és a három utolsó sorozási évfolyambeli póttartalék legénysége — amennyiben — ezt különös körülmények követeik — az elkerülhetetlen szükség mérve szerint és annak tartamára a Felsőlegény parancsára tényleges szolgálattételre visszatartandó, illetve behívható, azonban tényleges szolgálattal csak addig tartandó, amíg a tartalék említett évfolyamába, illetőleg a póttartalék megjelölt sorozási évfolyamába tartozik.” Ebből a hosszú légezetű mondatból minden kétséget kizárólag kitűnik, hogy a póttartalékosok behívásának legfőbb föltétele a

Rei Sándor

lérfi ruhakereskedőnél

— a tanácsháza alatt —

1 férfi öltöny 4 frttól

1 fiúöltöny 1 frt 50 krtól.

1 férfi nadrág 1 frttól kezdve kapható csakis a Tanács alattaház.

királyi parancs. Ahoz tehát, hogy a póttartalékosok behívhatók legyenek, rendes formájú, a király által aláírt és miniszter által ellenjegyzett, ugyanezzel legfeljebb kéziratra lett volna szükség, amelynek a Budapesti Közlönyben kellett volna megjelenni. Ha a Felsőge parancsa ily módon megtörtént volna, akkor most nem lenne semmi baj s a kolozsvári katonai tanácsos sem mondta volna a rendelet törvénytelenségét. Nyilvánvaló tehát, hogy a kormány, amikor az egész világos szövegezésű törvényhez nem ragaszkodott, mulasztást követett el s a törvényesség ellen vétett. És mindaddig, amíg a kellő formájú királyi parancs ki nem adatik és meg nem jelenik, minden hatóságnak joga lesz ahoz, hogy a rendelet végrehajtását megtagadja, amint hogy minden póttartalékos kihuzhatja magát az alól, hogy a behívónak engedelmeskedjék. Elvégre Magyarország a törvény parancsát s az sem a rabuliztikáért elmagyarázni nem lehet.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Expressz tudósítás. —

Budapest, jan. 7.

Micsoda álmos hangulat a levegőben. Mintha még egész sor zsák állana a darálómalom pincéjében, amit úgy őrlnek meg, ahogy akarnak s az őrdög sem siettetné a molnárok munkáját. Nem gondolt arra senki, hogy egy éve indult el a kerek, de még tiszta buzalistsz alig került ki a garatból. Hadd forogjon az a kerek... Közben Boszniában tovább színlődnek az agyonkínzott magyar bakák, negyven ezer póttartalékos járja a kaszárnyák sikos udvarát a »Marsheims-t, a mig odahaza kenyérkereső nélkül maradt az asszony s az állam pénzügyei egyre veszedelmesebben közelednek a tönk felé.

Az előjelek után, szó sincs arról, hogy az obstrukciónak hamarosan vége lenne. A néppárt minden tagadás dacára vigan konspirál Ugronékkal. Ime például báró Kaas Ivort küldte ki, hogy napirend előtt felszólalás címén lojjon el egy órát az ország idejéből. Tiszta István szikrázó szemmel, sápadt arccal hallgatta a nemes báró fejtegetéseit a tiszta választásokról. Oh, hiszen ha rajta állana, majd megmutatná, hogy milyenek a tiszta választások! Még vissza van maradván az ellenzéktől!

Az érdeklődés egyebekben egészen minimális. A karzatok is üresek, a képviselők padsorain is alig van valaki.

A dunaszerdahelyi választás.

Az ülés különben a nagykikindai agyonvert képviselő, Eremits Pál elparentálásával kezdődött. Néhány szót mondott a boldogtalan emberről Feilitzsch elnök, amivel eléget tett a kötelességének. Az obligát részvéten túl nem jutott a szomorú emléktű szerb pénzügyér-honatyának. Néhány bejelentés után, báró Kaas Ivor szólalt fel napirend előtt. A dunaszerdahelyi választást akarja szavá tenni — mondta. Felolvass egy táviratot, amely szerint ott a főispán és a hatóságok minden képeket felülmúló módon korteskednek és erőszakoskodnak.

Rakovszky István: Ez az új rendszer, a Tisza-rezsim! (Zaj.)

Kaas Ivor: Az új főispánok kinevezését összefüggésbe hozza a visszalépekkel. Bartal Aurél, a dunaszerdahelyi kerületben korteskedő főispán rendezte a stomfai választást, amely híres a vesztegetéseiről s a kegyetlenkedéseiről. Hosszasan beszél azután a kormányparti választásokról és arról, hogyan készülnek a mameluk-mandátumok. Majd megemlíti, hogy Dunaszerdahelyen a kormányparti a zsinagógában tartott értekezletet. Legalább is különös, hogy egy zsidótemplomot kortes-célokra használjanak fel. Akkor mire jó a kancelláraparagrafus? Ez különben azért történt, hogy a kormányparti jelöltől idegenkedő zsidókat megnyerjék. A zsinagógában a szabadelvű párt elnöke hatalmas beszédet tartott. Hát ez mindenesetre jellemző. De jellemző az is, hogy a néppárti jelöltet fegyveres erővel akarták abban megakadályozni, hogy elmondja a programbeszédét. Kéri a miniszterelnököt, utasítsa a pozsony megyei tisztviselőket a törvény megtartására.

Tisza István: Egy régi és rossz szokást követett akkor is Kaas Ivor, amikor egyoldalú információk alapján szóba hozta a dunaszerdahelyi választást. Azok a dolgok, amik ott történtek, igazán nem tartoznak rá, neki semmi joga belevatkozni. Ha történetek visszaélések, azt a Kuria. Ő neki a rend s a választók szabadságának a védelme a kötelessége, emellett még a hivatali közegek kötelességeinek lelkülmere tes végrehajtását ellenőrizi. A hivatalnoknak a törvény keretein belül teljes szabadságban áll a választási küzdelmekben részt vennie. Ha a Kaas által elmondott adatok valóságról meggyőződik, akkor mindenesetre megteszi mindazt, amit tehet s amit tennie kell. Ha a törvényhatóságok közegek részéről megsértették el is fog járni. Egyetért Kaassal abban, hogy a választási küzdelemben a választók győlekezési jogát védelemben kell tartani, de ha egyszerre több népgyűlést hirdetnek egy helyen, akkor az időbeosztásba a hatóságok beleszólnak.

Ugron Gábor: Az elsőbbség számít. Gróf Tisza István: Semmi szükség arra, hogy engem kitanitsson a képviselő ur. Még csak néhány szót akar az új rendszerről szólni. Nem szeret jelszavakat kibocsátani s általános frázisokat használni. De

teljes bizalommal várja azt az időt, amikor eljárásból s működéséből állapítja meg az ő értékét. De utabban divatba jött a főispánok között beállott változásokból különböző következtetéseket levonni. Teljesen alaptalanok azok a következtetések. A Száll által kinevezett főispánok közül került ugyan három nyugalmába, de mind a három az ugyanezzel régi szabadelvű párt-hoz tartozik. A volt nemzeti pártból kikérült főispánok mind megmaradtak. A legtöbb új főispán, alispán, régi, hű és kipróbált első tisztviselője volt a vármegyének. Az új választásoknál azok tisztaságát a lelken fogja viselni. Ha visszaélésekről konkrét adatokat kap, teljes szigorral jár el. Pletykákra azonban nem reflektál.

Rakovszky — nem obstruál...

Rakovszky s a néppárt dehogyan is obstruál. Így csak természetes, hogy a részletes vita második szónoka már a kitűnő néppárti kamarás. Örömmel konstátálja, hogy a hosszú, fárasztó vita München dűzadó egészségének nem ártott. (Döröltés, és...)

Feilitzsch elnök: Kérem a szónokot, ne térjen el a tárgytól. (Zaj a baloldalon.)

Rakovszky István (izgatottságtól remegő hangon): Nem tudom, hogy az elnök engem a szólásszabadságban megakadályozzon! Mindjárt zárt ülést kérek. (Örösi zaj.)

Elnök: Itt a házszabályok felett való örökös kötelessége. Visszautasítja, hogy az eljárást kritizálja. Az eladódó egészség állapotát csak mégse mag tartozik a tárgyhöz.

Rakovszky István: De igenis tartozik! A törvény címe gyarapodott, az indoklás soványodott... (Gúnyos nevetés a jobboldalon.) Az eladódó különben egész ellenkezőt állít a törvényjavaslat címében, mint az indoklásban.

A miniszterelnök elmondta az obstrukció történetét pragmatikusan, azonban azt nem konstátálta, hogy annak megvolt az az eredménye, hogy az ujonclétszám emelésére vonatkozó javaslatot visszavonták. Ha nincs obstrukció, már rég megszavazták volna azt a javaslatot. Az ellenzékre is nagy tanulság ez a harc. Itt pártkülönbség nélkül, egy sorban állottak és — diadalt arattak. A jövőben tehát tudják mi a siker titka.

Az ő és elvtársainak az a törekvése, hogy a nemzetet a nagyobb teherrel megóvják. Tudják, hogy a többi célt alig érik el, de a nagyobb létszámmal járó anyagi áldozattól akarták megmenteni a nemzetet. Pedig hiába: egy körút révén megkapja a fölemelt létszámot a hadügyi kormány, mert a törvény megengedi, hogy önkénteseket korlátlan számban, a létszámon felül is besorozzanak. Határozati javaslatot terjeszt be, amelyben pontos kimutatást kér arról, hogy hány magyar állampolgár lépett be önkéntesen az 1880, 1881. és 1882-ben született sorozókörtelek legényekből.

Személyes kérdés.

Uray Imre engedélyt kér a Háztól, hogy soron kívül személyes kérdésben szót emelhesse. Akad magyar lap, amely az obstrukciókat haszonleső orvadámodoknak nevezi. Hogy mit ér az a lap, nem számít, hiszen egyet sem tesz, mint hazudik. Egész politikai multjában — mondja a szó — nincs pont, amely árnyat vehetne rá. Ő nemrégiben abban a beszédben, amelyben a protestáns papokról is nyilatkozott, nem mint egyházmegyei gondnok, hanem mint magyar képviselő beszélt. Neki egyházi állásában nem a hibák takargatása a kötelessége. Ő keresztény, tudja, kik kiáltottak Jézusra, hogy: feszítsd meg. De ez vérző fejjel, halálájdalomban is azt mondta: Bocsásd meg nekik uram, nem tudják, mit cselekednek. Szóljon még ehhez a bibliai mondáshoz valamit?

Okolicsányi László: A törvényjavaslat címéről beszél. Kifejezője, hogy a cimben benne van ez a kifejezés: közöshadsereg, amely egész közjogunkkal világosan ellenkezik.

Kaas Ivor és Holló Lajos felszólalásai után a vita folytatását holnapra halasztották.

Lovász Márton: A póttartalékosok behívása ügyében interpellál, mint a mi nem történt meg a törvényes és alkotmányos formák között.

Nyíry Sándor honv. miniszter: Nem ad végleges választ, de kijelenti, hogy a póttartalékosok behívására vonatkozó rendelet megjelent a honvédség rendeleti tárában és ha annak végrehajtását megtagadnák, az ellen a szigorúbban jár el.

Lovász Márton: Nem veszi tudomásul a választ, mert a »Rendelet Közlöny«-ben megjelent rendeletet a polgári hatóságokra nem kötelezők.

Ezzel az ülés berekesztett.

Az uzsora tanulságai.

Irta: Hentaller Lajos orsz. képviselő.

Budapest, jan. 7.

Szörnyű egy eset az a nagykikindai. Ha egyszerű gyilkossággal állnánk szembe, nem tennénk rá megjegyzéseket. De az a torontói eset egy előzményeiben, mint végeredményben egy oly tanulság, amely szomorúan megrendít. Gyilkosság fordult elő nap-nap után, amióta Kain megölte Ábelt. Lesz ezután is. De ennek az Eremits Pálnak az esete teljesen különleges. Különleges előzményeiben — s váratlan a tragikus végbefejezés.

Eremits Pál csak az utolsó képviselő-választás alkalmával lón a törvényhozásba beválasztva. De hirtelen megváltozott. Tudta róla mindenki, hogy évek, évtizedek óta ambicionálta a képviselőiséget. És minden törekvése odairányult régóta, hogy tagjává lehessen a képviselőháznak. Közvetlenül volt rég az is, hogy eszébe jutott, hogy a

válogatós a szerencsétlen ember. Nem nép-szerűséget keresett. Sem szónoki babérok után nem áhitozott. Sokkal praktikusabb eszközök állottak rendelkezésére. Takerék-pénztár igazgatója volt. Ezen az uton gyakorolt befolyást azoknak a százak és százaknak lelkülmereit, akik általa erkölcsi rabigába hajtva kénytelenek voltak a választási urnánál szavazatokat leadni, akár akartak, akár nem.

De Eremits Pál ezenkívül is visszaélt helyzetével. A megszorult hitelezőket nem csak erkölcsileg nyűgözte le, de anyagilag is. Oly társadalmi és pénzügyi viszonyokat teremtett, ami erkölcsi szempontból teljesen megengedhetlen. Igaz, hogy Eremits Pál igen igen ügyes volt, mert a törvény büntető kezét el tudta kerülni. Azok a szerencsétlen áldozatok, kiknek százaát és százaát meztelenre vetkőztette, kiket az éhenhalás karjaiba; a nyomorba hajtott, tehetetlenül álltak vele szemben, mert Eremits minden tétjét a törvényesség védpajzsával fedezte.

Egyszóval, Eremits Pál Torontálme-gyében a gazdasági és társadalmi életviszonyok szilárd alapján teljesen megindított káros pénzügyi manipulációkat folytatott. És ezeknek a manipulációknak szomorú következménye az a minden emberi jobb érzéssel kivetkőztött linchelesszerű gyilkosság, melynek Eremits áldozatul esett.

De nem szándékunk a meggyilkolt képviselő előzetes ügyeiről és pénzügyveleiről a fátolyt még lejjebb rángatni. Nem vizsgáljuk tovább pereink anteaktait. Arra azonban igen is van jogunk, hogy kijelentsük, miként Eremits Pál esete hazánkban nem az egyetlen és egyedül álló. Hazánk számos vidékén nagyon sajnálatos és szomorú gazdasági és pénzügyi viszonyok uralkodnak. Határozottan mernék állítani, hogy Magyarország minden vidékén, minden egyes megyéjében meg vannak a magok Eremits Páljai, akik azonban a vidékeken, megyéken, városokon vagy községeken telj-hatalommal uralkodnak.

Uralkodnak annak dacára, hogy az uszorátörvény jó ideje életbe lépett.

Az Eremits Pál név tehát csak egy gyűjtőfogalom, melyet minden vidéken másként hívunk. Ez ezek az Eremits Pálok tehetőségüket, befolyásukat, hatalmukat más-hol is csak arra használják fel, hogy embereiket vagyonuktól jogtalanul megfosztják. Megfosztják és bukas meg nyomorba ker-gessenek családokat család után. Igen! Az ily Eremits Pálok néhol egész vidékeket tarol-nak le szívtelen, jobban mondvá szörös szívtől, rideg, pénzéhes működésükkel.

Ezért nagyjelentőségű és tanulságos eset Eremits Pál esete az uszorakódás kör-állapotának terén. Nemcsak nagyjelentő-ségű, de végletes szomorú is, mert arról tesz tanubizonyosságot, hogy törvényköny-vünk nem nyújt elegendő védelmet az ál-cázott uszorakódás különfélebbnél-külön-félebb válfaja ellen.

Mert az uszorát, ha az illető a kellő formákat betartja, védi a törvény. Pedig az ily uszorás sokkal veszedelmesebb az em-be-riséghez, mint a rabló vagy a betörő, mivel alattomban, sőt gyakran a jószívűség, a segítség örvé alatt teszi tönkre jó előre kiszemelt áldozatát. A rabló kezét közül még van menekvés. Az uszorás körme köz-lül nincs. Az olyan mint a polyp, kiszívja áldozatának utolsó csepp vérért is.

És akárhogy is gondolkodjunk a szomorú eset felett, végeredményben arra a következtetésre jutunk, hogy egyedül a kormány van arra hivatva, hogy az uszorások pusztítása ellen ép úgy megvédel-mezze a polgárságot, a mint gondoskodik más téren a személy- és vagyonbiztonságról. Amíg ezt nem teszi, addig az uszora dulhat és dölni fog a személy- és vagyonbiztonság rovására. Százakat és ezreket kerget az az erkölcsi halálba, tizedrészüket az öngyilkosságha.

Az uszorás pedig vigan éli világát, mert a törvény korlátain belül fosztogat-hatott.

Ezen a bajon csak a váltóképes:ég megszoritása segíthet. Egyéb nem!

Viszonzalás

„a kolozsvári Országos Nemzeti Színház személyzetének”

az »Ujság« VI. évf. 7. számában megjelent „Válasz”-ára.

Igen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A válasszásiól, arra a nyilatkozatra, mely a fenti címmel és aláírással a. lapok január 7-iki hasábjain megjelent — több igen nyomós oknál fogva felmentve érez-hetném magamat.

Ezeknek az okoknak elseje az, a minden kétségen felül álló igazság, melyet az Önök nyilatkozatából szöszierint idézek s a mi a következő:

»Nekünk (ezt Önök mondják) — a színház mostani »brettli gárdájának« egyet-len fórumunk van, mely hivatott arra, hogy itéljen fölöttünk: — a közönség.

Hát ez kérem, tökéletesen igaz s ezt én az utolsó betűig aláírom.

De, hát, kérem: — én sem vagyok egyéb, mint: — közönség. Annak egy sze-rény tagja bár, mondjuk: egy csöpp a ten-gerben, vagy — ha Önöknek jobban tetszik: — az Apelles vargája a karzatán. Am en-nek a vargának is meg van engedeve, hogy a pénzért véleményét mondjon arról a »művészetről«, a melyben beléptidja ellen-értéke gyánánt részesült.

De ha Önök jönnek és igazságszónak, többet mondok: megengedtetnek tartják ettől a nyomorult vargától megvonni a nyilvánosság színi előadások megkritizálásának a szabadságát, kétségkívül azért, mert mű-vészeti kérdésekben nem eléggé kompetens: — nyilván megdják ezt a jogot a »közön-ségnek«. Tehát annak a nagy, egész »vala-

minek«, a mi Önök szerint a »brettli gár-dának« egyetlen itélő fóruma.

Helyes.

Am ez az ítélet is megtörtént. Ez az Önök által is elismert »illetékes forum« engem a nyilvános itélkezésben megelcsőzt, a mennyiben bátor vagyok b. emlékeztükbe idézni, hogy »Kolozsvár város közönsége« — éppen azon határozatával, amelyet Önök által is sérelmezett felebbezésem tárgyal: — megvonta a város közönsége által a szin-háznak eddig adott és eddig soha meg nem tagadott szubvenciót a »Nemzeti Szin-ház«-tól.

Mit gondolnak Önök: miért? Talán azért, mert a színház művészeti színvona-lával meg voltak elégedve?

Nem. Mert a szubvenció megadását azon feltételhez kötötték, hogy a város közönsége a színház művészi vezetésébe az eddiginél hatályosabb mértékben beleszól-hasson s a jelenlegi tarthatatlan állapotot, többé lekötött kezekkel tűrni ne legyen kénytelen.

Ez a második nyomós okom, melynél fogva teljesen felmentve érezhetném magamat az Önök nyilatkozatára való reflektálástól.

A harmadik és legfőbb okom pedig az volna, hogy határozottan illetéktelennek és visszautasítandónak tartom az Önök fel-lépésének egy a tényét, mint a módját, — a mely nem csekély mértékben viseli ma-gán a nagy nyilvánosságra, tehát közbí-rálat tárgyát hivatott művészi produktumok feletti szabad véleménynyilvánítás és kriti-kai szabadság korlátozását, sőt terrorizálását.

Erre Önöknek absolute semmi joguk nincs.

A szinész, a művész, addig feltétlenül suverén ura egy magának, mint művészet-nek, a mig azzal — odahaza marad. De abban a pillanatban, a mint művészetének terméket, legyen az kép, szobor, irodalmi mű, vagy színeszi alakítás: — a nagy »közönség« elé vitte: azonnal elvesztette a jogát a felett és arra nézre, hogy a közönség egészének egy, mint az ennek részét képező egyes egyének szabad és bármily éles kriti-kája ellen tiltakozzék. Mert akkor már az a művészi produktum — a bíráltnak nem csak jogot engedett a megnyilatkozásra, ha-nem egyenesen kötelességévé tette annak a nyilatkozást.

Ez már t. Hölgyeim és Uraim, komoly dolog és itt nem ismerek tréfát.

Legkevésbé ismerek pedig ott, a hol nem egyes művészi individuum, hanem egy »közönség«-ből főlegpült és a közönség állé-reiből táplálkozó, közművelődési célokat szolgáló intézmény művészeti színvonaláról van szó: — aminő a kolozsvári Nemzeti Színház.

Ez a színház uraim, nem az Önöké, hanem a miénk. Annak művészeti értékéből tehát nem csinalhatnák Önök monopoliumot, — sem Önök, sem egy vállalkozó igazgató, mert az közellenőrzés alatt áll s ahhoz igényt tart a mult, a jelen és jövő egyaránt.

Ennélfogva kérem, ha Önök szerint is itt csak egyetlen itélő forum létezik: — a közönség, — honnan veszik Önök a jogot ahhoz, hogy saját ügyükben ne csak itél-kezzenek, — de a kritika kiellenőrzésére is vállalkozzanak? Mit szólna ehhez Apelles?

Ime: ezek azok az okok, a melyek en-gem felmentetnek a válasszásiól.

De épen ezek azok, a melyek elmon-dására, ha senki: — én magam kötelezve éreztem magamat.

Am, de hogy megmutassam Önöknek, mennyire igaztalanok s mennyire elfogultan bírálták fölül pusztán közérdek sugalta föl-lépésüket s hogy mennyire nem »személyes gyűlölet«, »lenézés«, »kicsinylés« et cetera vezérelt engemet: im: az elmondottak dácá-ra fölveszem a keztyűt b. nyilatkozatuk ér-de-mi részével szemben is — hátha sikerül megértetnünk egymást?

Mindenek előtt konstátálom, hogyha Önök — a mint nyilatkozatukból látszik — felebbezéséből »adáz személyi gyűlöletet« olvastak ki — úgy annak intencióit alaposan félre értették.

Ugy látom, hogy éppén az a baj, hogy felebbezésben gondosan kerütem minden személyi vonatkozást. Tudtam, hogy darázs-fészekbe nyulok Nyolc éven át voltam a kolozsvári lapok állandó színházi kritikus-a (1884-től 1892-ig) s ez idő alatt elég alkal-mam volt megismerni a »művészi lélek« érzékenységet. Éppen azért arra törekedtem, hogy egy »rendszert« támadjak s nem sze-mélyeket. Egy vállalkozói rendszert, mely a mi Nemzeti Színházunknak művészi szín-vonalát alászállította a maga érdekében. Egy rendszert, mely Önöknek, egyénenként, ép-pen annyit árt, mint a nemzeti színház egész művészeti és anyagi érdektérletének.

És épp azért nagyon csodálkozom hogy midőn egy rendszert támadok, mely közvetve az Önök művészi hírnevének is árt: akkor nem is ez a rendszer, vagy nem is e rendszer védelmére, hanem Önök, mint művészeti ambíciójukban egyénileg sértett felek, szállnak ellenem sikra.

Aray nem gondolják-e Önök is azt, hogy a »Tavaszi« című tragédiákból össze-kompillált s ehhez hasonló, durva bujasá-gal a repertoirt előzőlő tákolmányt tömeg helyett jobban megfelele az Önök művészi becsavágyának és ambíciójához egy, a buda-pesti Nemzeti Színházét jobban megközelítő műsor?

Azt sem gondolják Önök, hogy egy Tólvölgyi Margit nemes és klasszikus tehe-sége különb piederstált érdemel, mint a milyentől számára a Vigszínház kislejezett műsor-darabjainak egy-egy ráérőszakolt frivol szerepe kinálkozik. Hát egy Szent-györgyi örökemlékeztetre méltó őstehetsége, egy Szakács szorgalma, intelligenciája, sok oldalú műveltsége: — megfelelő szerep-kört találnak maguknak a jelenlegi regime alatt?

Mindig elfog az elkeseredés, midőn ezt az igazán ambíciós, sokoldalú — csak éppén arra nem hivatott egyéniséget egy-egy lyrai szerelmes szerep Prometheuszi sziklája-ra kötve látom, — a ki bizonyára egész életé-

ben Jagókról, Shylok-okról s férfias, de sarcasztikus és intrikus-fajta klasszikus sze-repekről álmodik. Hát Mészáros, ez a jó uton levő, de Istenemre nem baritonistának teremtett fiatal natur-burs: más művészetis mellett operette-piészekben ragyogtatná a hangját — ha volna? Hát Kassay, a kit igazán csak a színház kecskéjének nem használnak? Mindezek a tehetséges és a maguk helyén kitűnő művészek nem érzik annak a főnök helyzetnek gyászos eredmé-nyeit művészi képességeikre, kedélyükre, ambíciójukra, melyre a mai regime alatt kényszerülnek?

De menjünk tovább.

Aki felebbezésemet elfogulatlanul ol-vassa át: az két szempontot fog abban föl-találni, melyekből tekintve a jelenlegi regim tarthatatlanságát igazoltam.

E két szempont a színház általános művészeti nivójának hanyatlása egy a mű-vészeti erők, az egész társulat művé-szeti kvalitása mint a műsor tartalma tekintetében.

Hát t. Hölgyeim és Uraim!

Önöknek a legutóbb 3—4 év óta van Kolozsvárt, — de én, mint föllebb emlitet-tem 1884 óta nyolc éven át, mint kriti-kus, hivatalból és nap, nap utáni tapasztalatból, s 1875 óta, tehát harminc éven át, mint a színművészet iránt legmélegebb ér-deklődéssel viseltető szenvedélyes színház-látogató — ismerem a kolozsvári Nemzeti Színházat. Etektintve tehát attól, hogy Önök saját művészeti kvalitásaik megítélésé te-kintetében talán egy kissé érdekeltebbek, — már amaz előbb érintett címen is »vala-mivel« illetékesebbeknek tartom magam a színház művészeti nivójának, hanyatlásá-nak, vagy eme kérdésnek elbírálására, mint Önök.

Mert én látom ezen a színpadon mű-ködni ilyen ensemble-t: Kovács Gyulát, Szentgyörgyit, Kassay Vidort, Mátrai B. Bélát, Szacsavay, Földényi, Kürösy Kál-mánt, Némethy Imrét, Szacsavayné, Eibens-ebütz Mariet, Krásznayné, Némethy Gizát, Kürösiné. E mellett egy teljes operette, »népszimnusz« és opera társulatot, elsőrangú erőkkel, a melyeknek Kr. esánya Símila és Dalnoki pár, Szombathelyi Béla, Szilágyi Béla, Marczell, Zajonghy, Gerecsné, Vidor Pál, Baloghné stb. voltak a tagjai.

Később Kovácsot, Szentgyörgyit, Má-trait, Gabányit, Zilahy Gyulát, Szombathelyi Bélát, Gyenest, a Szacsavay párt, Kéler Io-nán, Ramazert Jolánt, Krásznayné, Boér Hermint, Dömjén Rózsát, Pálmay Ilkát, Erdélyi Mariettát együtt működni ugyan-azon színpadon.

Sőt legutóbb Ditrói alatt is: Kovácsot, Ivánffy, Gaál Gyulát, Szerémy Zoltánt, Rózsahegyit, Ráthonyit, Góthot, Szentgyör-gyit, Szathmáryt, s ehhez méltó női en-semble-t egy a drámai, mint az énekes karban. Hiszen Önök is bizonyára tudják, hogy a Vig-zínház egész gárdáját majdnem leltár szerint vitte át Ditrói Kolozsvárról Bpestre.

Bizony mondom uraim, hogy nekem jogom van az Önök tehetségének, komoly művészeti törekvéseinek minden elismerése mellett is, a mai társulat egésze és a fen-tiek közt, az előbbire hátrányos összeha-sonlítást tenni.

De Önök a »brettli« veszik zokor.

Na, hát Uraim, (a hölgyekkel restelek erről a témáról beszélni) ha Önök azt, a mit pl. a »Tavaszi«-ban látunk (fájdalom csak többszörösen ismételve) és felújított generalszaftban), hogy csak az első felvo-násbeli táncot, ahhoz térden állva assista-lását a t. ügyvéd irodának, aztán a pipa-szár jelenetet, aztán a napernyőre való al-kut említsem, »becsületes és nemes művé-szi törekvésnek« nevezik: akkor én nem tudom mi a »brettli«-re való.

És úgy látom, hogy ebben a darab-ban, egyik, különben igazán tiszteletré méltó fiatal művésznőkre rákényszeríte-nek egy táncot, amelyben először csak a térdét, azután pedig minden határon fel-ül, föl kell emelnie a szoknyáját.

Ez nem: brettli?

Talán, hogy a pipaszárral mi történik, meg minő kommentárral kíséri azt egyik művésznőnk, — meg hogy a harmadik fiatal hölgytől a »napernyőn« mielő árért, mit vásárolnak: — azt nem írom ide.

De arról jól állók, hogyha ezt a tár-salást, a mit itt a közönség előtt nyilván-nosan folytatnak — négyesem között koc-káztnak meg: — pof lenne a vége!

Aztán ne feledjük, hogy mindez nem Budapest, a hol van hova menekülni előle, hanem Kolozsvár egyetlen, »Nemzeti« Színházában történik, egy héten — hatszor.

Bizonyítékul ide mellékelem a heti műsort. (L. az »Ujság« azon számát, melyben felebbezésem megjelent!)

Kedd: Aranymember.

Szerda d. u.: A postás fiú és huga.

Este: San-Toy.

Csütörtök: Bob herceg.

Péntek: Flirt nagysám.

Sombat: Flirt nagysám.

Vasárnap: Boccaccio.

Meg vagyok győződve róla, hogy ha Önök ezt a műsort normális állapotban, megtisztult elmével és lélekkel végig olvas-sák, magukban kénytelenek lesznek velem együtt így kiáltani föl: »Ej, ej, ej! még is csak kell egy kis könnyelműség (és még valami) ahhoz, hogy ezt »művészetnek« ne-vezzük, — a ki pedig ellenkező vélemény-ben van, az te, »stréberezűk!«... s ezt ki is nyomassuk!«

teni Kolozsvár szabad kir. város főkapitánya, ki jó szokásához híven, bőségesen ontja irótlólából a különféle módosításokat és rendeleteket. Dr. Hadady Endre főkapitány ur tehát legújabbán a bérkocsi-iparról szóló szabályrendeletet egészíti ki és pótolja az alábbi paragrafusokkal, melyek a bérkocsikázók mindenestire eléggé fontos ügyében jelentőséges változást jelenthetnek, ám a melyek még mindég nem döntik meg többször hangoztatott álláspontunkat s a közvélemény nézetét, hogy tudniillik, ezek a malasztos paragrafusok meg nem mentik Kolozsvár városát közbiztonságának súlyosdó hajóját, holott ezt megmenteni égetőbb és fontosabb dolog volna, mint a „felvonuló“ és „vesztelő“ stb. bérkocsik könnyű és fáradságos megrendszabályozása.

Ime az új paragrafusok:

1. Az éjjeli szolgálatot a Kossuth Lajos-utcában álló bérkocsik teljesítik, melyek mindennap éjjeli 11 órakor a Mátyás királytér két bérkocsi állomásra felvonulni tartoznak s azokban reggel 5 óráig arányosan megosztva állomásoznak.
2. Az éjjeli szolgálat teljesítésének kötelezettsége alól nyomatékos indok nélkül senki sem mentetik fel.
3. Az éjjeli szolgálatot teljesítő bérkocsisokat az idő szerinti díjaknak közzetése illeti meg. A meghatározott rendeltetési helyszínről díjak pedig ezután is érvényben maradnak s azokat az éjjeli szolgálatot teljesítő bérkocsisok is betartani kötelesek.
4. Az éjjeli szolgálatot teljesítő bérkocsiknak a kivételével a többi kocsi éjjeli 11 órakor hazamenni kötelesek, a vasúti szerességet teljesítő kocsik pedig fél 12 órakor.
5. A cserkésző kocsik szigorú büntetésben részesülnek.
6. Bálók és mindenemű mulatságok alkalmával, kivéve melyek a New-York és Központi-szállóban tartatnak, valamint megrendelések alkalmával az összes bérkocsik kiállhatnak, de csak is a mulatságot tartó helyiségek elé, vagy pedig a megrendelés helyére.
7. A New-York és Központi-szállóban tartott mindenemű mulatságok alkalmával a fuvar az éjjeli szeresek látják el teljes számban.
8. A kocsisorok helyváltoztatása a régi gyakorlat szerint történik; az időre nézve azonban minden vasárnap reggel 5 órakor történik helyváltozás.
9. A vasúti szerességet a Széchenyi-téren állomásozó bérkocsik teljesítik, kivéve az éjjeli 3 órakor érkező vonatnál, a melynél a fuvar az éjjeli szeresek látják el legálább 3-4 kocsival.
10. Egyebekben a bérkocsi iparról kiadott városi szabályrendelet a már eddig tett hatósági intézkedések és a bérkocsi tulajdonosok közt történt megállapodások az irányadók.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, jan. 8.

„Ujság“

Az újsztendő beköszöntével hatodik évolyamába lép az „Ujság“. A lemult öt esztendő alatt, az „Ujság“ erős munkát teljesített nagy Magyarországi érdekében. Talán nem vagyunk szerénytelenek, ha büszkeséggel tekintünk vissza a mi lemult időnkre, melybe egyszersmind beleesik a magyar nemzet most lefolytatott nagy küzdelme. Ebből a harcól kivettük mi is a részünket. Lankadatlan erővel, az igazságra vetett hit bátorságával állunk a harcolók közé. S ott maradtunk ezután is. Mert a küzdelem nem szűnt meg, a harc tovább folytatódik, amint hogy addig kötelességünk küzdeni, míg elérünk Magyarországi önállóságához.

Az „Ujság“ a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt törekvéseit szolgálja. Mert mi úgy tartjuk, hogy amit Kossuth Lajos megkezdett, azt nekünk be kell fejezünk.

*

Ennyit az „Ujság“ politikájáról. De tudják azok, kik a lap olvasói közé tartoznak, hogy az „Ujság“ az országos politikai elvek hirdetője mellett, sohasem feledkezett meg arról, ami bennünket legközelebb érdekel. Az erdélyi részek eseményei, törekvései, mozgalmi, ha a köz javát célozták, mindig bátor, szókimondó harcosra találtak az „Ujság“-ban. Így lesz ezután is. Ez a lap mindig a közönség volt és az is marad a jövőben.

*

Távirati és telefon rovatunk, mely az ország eseményeit viszi széjjel olvasóinkhoz, legkorábban számol be azokról olvasóinknak.

Hírvonatunk változatos, friss és eleven.

Tárcarovatunkban találkozót adnak a fővárosi és erdélyi írók, miért is szép irodalmi közleményeink nővére vetekedik a fővárosi lapokéval.

*

Rövid vázlatok a mi munkásságunknak, törekvéseinknek. S most, hogy újból egy esztendő forduláshoz értünk,

bizalommal fordulunk olvasó közönségünkhez, kérve támogatásukat, szeretettel a jövőben is.

„Ujság“ szerkesztősége.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK!

Félévre..... 12 kor.
Negyedévre..... 6 kor.
Egy óra..... 2 kor.

Vidéki előfizetőinket kérjük szíveskedjenek az előfizetési díjakat postafordultával beküldeni, hogy a cím-szalagok nyomtatásánál előforduló zavarok kikerültségenek s az Ujságot megszakítás nélkül tovább küldhessük. Mutatvány számot kívántra szívesen küld a kiadó-hivatal.

— (Gróf Bethlen Pál főispán beiktatása.) Szolnok-Doboka vármegye új főispánjának gróf Bethlen Pálnak, miként már jeltettük, e hó 11-ikén lesz az ünnepélyes beiktatása. Az ünnepély főbb sorrend pontjait alábbiakban közöljük.

A főispánt és a vele együtt érkező beszercei vendégeket, valamint Beszerce-Nászdó vármegyei küldöttséget a Szamos-völgyi-Vasut külön vonata hozza; ezzel indul a főispán elő Bethlenbe Szolnok-Dobokavármegyének küldöttsége. A Désre érkező főispánt itt a város közönsége névben a hatóság élén beszédrel üdvözlő Szilágyi Albert, Dís város polgármestere. A pályaudvaron az érdeklődő közönség között, rendőrtartásról a rendőrség és a dési önkéntes tűzoltó-egylet az állomás főnökével egyetértőleg intézkedik. A pályaház előtt négyes és kettős magánfogatok és bérkocsik várakoznak a főispánra és kíséretére. Az állomástól a Bánffy- és a gym. előtti út utcán át vonul be a kocsi. Első, 2-6 fogatú kocsi a rendőrkapitány. Ezt követi a főispánt hódó négyes fogat. Azután sorakoznak a jelentkező magánfogatok, végül a bérkocsik. Ezek igénybe vétele első sorban a vendégeknek tartatik fenn. Az érkező és hivatalosan elő bejelentett küldöttségi tagok részére nappali használatra a Hungária és az Európa szállókban szobák jegyeztetnek elő. A vármegyei közgyűlése a vármegyeház dísztermében d. e. 10 órakor tartatik meg. Hölgyek és hallgatóság részére korlátozott számban 30-40 karzati ülőhely tartatik fenn, melyekre előjegyzéseket esz közöl Gajzágó László megyei aljegyző. A hivatalos tisztelgések a közgyűlés végeztével a következő sorrendben folynak le: 1. Róm. kath. egyház. 2. Ev. ref. egyház. 3. Görög kath. egyház. 4. Görög keleti egyház. 5. Dési orth. izr. hitközség. 6. K. tona tisztikar bemutatkozása. 7. A megyei birtokosság és Gazd. egylet együtt. Vezeti Gróf Kornis Viktor. 8. Kir. Törvényszék, Ügyészség Járásbíró-ág együtt. 9. Pézsgyigazgatóság, Számvevőség, Adóhivatal együttesen. 10. Kir. Tanfelügyelőség és a vármegyei tanácsulat együttesen. 11. A dési és szamosújvári áll. főgimnáziumok tanári kara együtt. 12. Szolnok-Dobokamegyei kir. államépítészeti hivatal. 13. M. kir. posta és távirat. 14. M. kir. Erdőhivatal. 15. Dísaknai m. kir. sőtőnyahivatal. Bányahivatalok együttesen. 16. Anyakönyvi felügyelő. Állattenyésztési együttesen. 17. Szolnok-Dobokavármegyei tiszikara. 18. Dési r. tan. város közönsége. 19. Szamos-Ujvár r. tan. város közönsége. A küldöttségek fogadása után délután 2 órakor a vármegye ház nagyerme és mellékhelyiségeiben személy szerint meghívottak részére bankett lesz.

Eddig a program, melyből két körülményt tessenek szemügyre venni. Első sorban a katonaság ismételt előretolását, mely az egyháziak képviselői után nyomban ott következnek, míg a főispán saját gardája saját tisztikara valahol hátul, a tizenhetedik pont alatt fog meglapulva előresompolyogni, a midőn már katoná uraimék végigsarkantytaták a főispáni szőnyeget. Ez az egyik, a min azok, a kiket illet merengjenek és a miből ugyanezek következtetéseket is vonjanak le a részükre. Másik figyelmet ébresztő pont a program tizenhatodik pontja, mely az összeállított jeles komikumérzékéről teszen illő tanúbizonyságot. Ez a pont ugyanis anyakönyvi felügyelőt s az állattenyésztési inspektort együttesen rendeli be audienciára, mintegy szellemes jelképzés gyanánt az anyakönyv s az állattenyésztés közeli rokonságára. Ezen mosolyogni tessék, a mikor az előbbin alaposan kibosszankodtuk magunkat.

— (Fehér-estély.) Nagyban halad a Házbersegélyző filéregylet fehér-estélyének előkészítése a cél felé, mely az estélynek fényes és osztatlan sikerét jelenti. Az estélyen maga az egyet adja majd a büffét, melyre azonban nem fognak a szokott módon gyűjteni. A választmány egyszerűen ez uton kéri föl azokat, kik a területtel asztalhoz adományokkal önként hozzájárulnak, hogy adományait Geréb Mártonné urnőhöz, mint a büffét fejéhez, Dávid-Ferenc-utca 5. sz. alá eljuttatni szíveskedjenek.

Az estélyen a gardedámokra nézve természetesen sem a fehér ruha, sem az alár nem kötelező. Sőt a leányok is elmehetnek alár nélkül a mulatságra, feltéve, hogy fehér ruhájuk a kiválasztott kelméből készült. Az estélyre Kiss Sándorné urnőnél a kereskedelmi akadémia igazgatójának feleségénél kaphatók ablak és karzat-jegyek. Itt említtük meg, hogy Hegedűs János orsz. képviselő 20 koronát, dr. Ötvös Lajos ügyvéd pedig 10 koronát juttatott el az egyesülethez, annak nemes céljaira.

— (Az állami gyermekmenhely működése.) A kolozsvári m. kir. állami gyermekmenhely, mely alig egy hete kezdte meg hivatalos működését, már eddig is 9 felvételt történt. Az utóbbi két nap alatt három nagyobb: 6-9 éves gyermeket vett ápolás alá; közülök kettőt Kocsárdról toloncoltak ide, egyet pedig a közel vidékről szállított be a rendőrség, teljesen átfázva és éhezve, kis valóban igazi otthont nyertek a menhelyben s öröm volt nézni, mint vidultak fel a barátságos és meleg gyermekszobában, hol a 3 nagyobb gyermek vigan játszadozva tölti el idejét. A város előkelő közönségéből számosan érdeklődnek az új intézmény iránt s már többeknek volt alkalma személyesen meggyőződni a menhely kiváló szakszerű vezetéséről. Generich Gusztáv er. igazgató-főorvos a legnagyobb gondtal és figyelemmel vezeti a menhelynek egy orvosi, mint adminisztratív ügyeit.

— (Estély a Leány-otthon javára.) Jövő hónap esélyén fényes estélye lesz a kolozsvári Mária Dorottya-Egyestületnek, mely a kolozsvármegyei tanító-testülettel karöltve, hangversenyyel egybekötött táncmulatság után óhaját áldozni a saját s az itteni Leány-otthon céljaira. Az estély műsora már jórészt össze is van állítva, s ezt mielőbb publikálni is fogja a buzgó, ágis rendezőség.

— (Előadás iparos segédmunkások részére.) Az iparos segédmunkások képzésére szervezett kolozsvári helyi bizottság január hó 10-én, vasárnap délután 3 órakor a városháza közgyűlési termében ismeretterjesztő előadást rendez, mely alkalommal dr. Török Imre a házasságról fog előadást tartani. A belépés díjtalan. Az iparos polgártársakat és segédmunkásokat a helyi bizottság névében meghívja a felolvasásra a rendező bizottság.

— (Két család nyomora.) Moldován Gyuláné nyomorban élő, szerencsétlen családjára részére Lőrinc Lászlóné 1 koronát, Jámor Mihály táncmester fia pedig 2 koronát küldött be hozzánk, mely összeget rendeltetési helyére juttatjuk. A tegnapi kimutaiott 18 korona 60 fillért már átszolgáltattuk a téli fagy sulya alatt synylódó elhagyott asszonynak. Ugyancsak Jámor Mihály fia Sz. N. nyomorgó családjára részére is 2 koronát küldötték be kiadóhivatalunkba.

— (Kuriai bíróból ügyvéd.) Az életpályának ugyszólván a zenitjén új ösvényre lépni, érdekes és figyelemre méltó dolog. Németh Péter volt kuriai bíróról olvassuk a lapok hírdetése között, hogy a bírói pályáról letérve, ügyvédi irodát nyitott a fővárosban, az Alkotmány-utca 20. szám alatt. A jeles jogászférő, ki még bírósága idején szerkesztette a Büntető jog tártát s a Polgári törvénykedést, új hivatását is bizonyára a közérdeknek megfelelőleg fogja betölteni.

— (Farsangi prédikációk.) A Minoritarend helybeli házfőnökeinek értesítése szerint, úgy mint ezelőtti években az idén is, a Minorita templomban esteli ájtatossággal egybekötött szentbeszédet fognak tartatni a farsangi idő alatt — mindig szombati napon esti 6 órakor. Az első farsangi prédikációt szombaton, e hó 9-ikén este 6 órakor főtiszt. Sántha Angelus a Szt.Ferenc-rendi szerzet helybeli házfőnöke fogja mondani.

— (Idegen papir Dicsőgőre cé-gére alatt.) A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a miskolci társintézetől arról értesült, hogy ott konkrét kísérlet történt arra nézve, hogy idegen papírra Dicsőgőre adassék fel és így azt a hiedelmet keltsék, mintha az áru dicsőgőre származás volna. Ebből kiindulva a kamara a hazai ipar és a dicsőgőre papírgyár védelme érdekében figyelmeztetni kívánja kerületi papírkereskedőit s általában a papírfogyasztókat arra nézve, hogy a dicsőgőre papírra megrendelésénél és átvételénél az áru származása tekintetében magát tévuttra vezetni ne engedje.

— (Egy napszám halála.) Láz Tódor kolozsvári napszámos tegnap este 6 órakor a Daák Ferenc utca 21. szám alatti ház kapujában rosszul lett és néhány pernyi kínos vergődés után meghalt. A szerencsétlen embert szívészélhűdés ölte meg.

— (Keménytűz a vármegye-házán.) Tegnap este hét órakor keménytűz ütött ki a vármegye-házán. A rövid időn belül kivonult tűzoltóknak sikerült a jelentéktelen tüzet hamarosan eloltania.

— (A hírvén bolondja.) Gottfried Béla, a fumei betörő, akit Budapestre vittek már bevallotta, hogy nem ő követte el a Boda István levélhordó kirablását. Ezt csak azért mondta, hogy „hírvénre tegyen szert.“ Különben a hírvén rab, amióta csak Budapestre hozták, folyton szimulálja az örlött: táncol, dalol és szörnyen bolondokát beszél. Tegnap pedig meg akart szólni az alkotmány-utcai törvényszék folyosójáról. Gottfried Bélát ugyanis a vizsgálóbíró maga elé hozatta és amikor bírónőrei a törvényszék folyosóján végigvezették, egyszerre hirtelen meglapult Gottfried, majd mikor tuhaladtak rajta az örök, visszafelé kezdett futni. Az örök elfogták, meglancolták és úgy vitték a vizsgálóbíró elé az okos bolondot. Gottfriedet különben visszaszállították Fiuméba, ahol az imént elkövetett bűtörésért fogják felelősségre vonni.

— (Sajtópör egy fővárosi tanácsos ellen.) A házépítő közvetkeztetének választmányának elött Lung György székes-fővárosi tanácsos olyan nyilatkozatot tett a szövetkezet egyik tagja, Fehér József fővárosi tanítóról, amelyet aztán a választmány mint indítványt magáévá tett és kinyomattott. A sértő nyilatkozat miatt Fehér be-

esztelésért és rágalmazás címén sajtópört indított Lung György ellen, a kinek ügyében a mai napra tűzték ki a főtárgyalást. A bizonyítási eljárás megkezdése előtt dr. Agoraszto Péter elnök felhívására felek békés uton intézkéd el az ügyet, mire a törvényszék az eljárást megszüntette.

— (A pénztáros tévedése.) A budapesti lésszámító és forgalmi banknál a pénztáros tévedésből 500 koronával többet fizetett ki Precs János magánhivatalnoknak, amit csak este a pénztárzárlatnál vett észre. Másnap reggel fölkereste Precset, aki azonban tagadta azt, hogy ő neki többet adott volna az öt megillető összegnél. A pénztáros följelentette Precset, akit ma vont fel a bíróságra jogtalan eltulajdonítás miatt Schmidt járásbíró. Precs dacára a nyomós gyanúknak megmaradt tagadása mellett, a bíró pedig a vádlottat föl is mentette, mert a pénztáros nem tudta kétségteletül bebizonyítani azt, hogy a jogtalan eltulajdonítást Precs követte el. A panaszos az ítélet ellen fellebbezést jelentett be.

IRODALOM.

(.) Medgyes Lajos költeményei. Kegyeletes, szép vállalkozást tűz ki ki maga elé a „Brassói Lapok“. A hét esztendővel ezelőt elhunyt Medgyes Lajosnak, a dicsék körüljárjogott, postalelkű kalvinista papjának költeményeit gyűjti egybe és adja ki, annak az olvasó közönségnek a gyönyörűségére, mely az igaz, nemes és szívből fakadó poézisnek akkor is barátja, ha írójá nem élvezheti a dicsőség napjának fényes ragyogását.

A költő, míg élt — Isten tudja miért — nem rendezhette saját alá műveit. Most megteszik a tisztelők, a barátoknak ragaszkodó serege. Ennek a nemes feladatnak sikerrel kell járnia.

A kötethez dr. Versényi György, kolozsvári tanár is előszót. Előfizetések Medgyes Julia urhölgyhöz Hosszuaszióra, vagy a „Brassói Lapok“ kiadóhivatalához intézendők.

SZÍNHÁZ.

* A mai premier. A »Flirt« nagy-sám-nak ma lesz a bemutatója. A címszeret Th. Csige Böske játsza. Tóvölgyi Margitnak is jelentős szerepe volt e bemutatás, de a jeles művésznő pár nap óta beteg s így helyette Étsy Emilia vette át a szerepét, nehogy a régóta próbált s előkészített premier elmaradjon. — Mellettük Palotai Proska, Szakács Andor, Szegő Endre, Somlai Artur, Mészáros Alajos, Mátrai Kálmán és Dezséri Gyula játszanak a darabban.

* Színházi hírek. Dr. Moldován Gergely népszínműve, a »Flóra szerelme« vasárnap este kerül színpadra. A címszeret Szabó Mariska játsza. — Mihamarább fölelemlenünk kerül Auger színműve, a »Four-chambault család«, mely itt rég nem került előadásra s a melynek próbát már meg is kezdték.

Sport.

+ Kolozsvári vívók a fővárosi versenyeken. Az összes sportnemek között bátran állhatjuk, hogy a vívásnál a legszebb eredményeket tudjuk felmutatni. Különböző állításunkat az is bizonyítja, hogy a Budapestben most folyó Mentők vívóversenyén Kolozsvár igen szép és dicsőletes eredményt ért el. E versenyekre — tudvalevőleg — az ország minden részéről történetek nevezések, szám szerint 132. Hogy a vívás nálunk ily magas nívón áll, azt sok tekintetben Gerentser László mesternek köszönhetjük, ki vasszorgalmával és nagy tudásával mindent elkövetett ezen nemcsak testet, hanem lelket is egyaránt nemestől sportnak fejlesztésére. A mester a kard versenyre Repecky László jogszerűlőt, az ismert fiatal, de kiváló tudásu tani ványát; a középiskolai tanulók tör versenyére pedig Czenker Bélát, a szép reményekre jogosító tanítványát küldötte fel. Tegnap tartották meg a törversenyét a minősítési mérkőzéseket, melyen első minősítést nyert Czenker Béla, Gerentsernek tanítványa. A fővárosi lapok mind elismerőleg írnak Czenkerrel és különösen Gerentser mesternek szaktudásáról.

A minősítésnél tehát megelőztük a fővárosiakat is. Ez nagy szó. Hiszen ezelőtt 2-3 évvel még számba sem jöhetett a vidék a fővárosiakkal szemben és ime most az első között vagyunk. Ez alkalommal kifejezt adunk a feletti sajnálatunknak, hogy a tél folyamán egy vívóakadémiát sem tudnak rendezni Kolozsvárott.

Ez a K. E. A. C. közelessége lenne, hogy legalább ezzel adjon életjelt magáról.

+ A K. E. A. C. közgyűlése. A mult hónapra egybehívott közgyűlést az elnökség január hó második felére halasztotta el.

Táviratok

A Kossuth-párt ellen.

Budapest, jan. 7.

Célzatosan terjesztették azt a hirt, hogy a nagykárolyi kerületben visszautasították a Kossuth-párt jelöltjét. Ez az állítás teljesen légből kapott és semmi komoly alapja nincsen.

A dnaszerdahelyi választás.

Budapest, jan. 7.

Délután 5 óráig a szabadelvűpárti Katona Mórra 822 szavazat és a néppárti Baksányi Gézára 572 szavazat adatott be. Előreláthatólag Katona Mór lesz a kerület képviselője.

A rimaszerdahelyi mandátum.

Budapest, jan. 7.

A Fáy István lemondásával megüresedett mandátumát, a szabadelvűpárt Tarkovich Emil drt lépteti fel. A választás e hó 14-én lesz.

A nagyikindai mandátum.

Budapest, jan. 7.

Eremits Pál örökre már megkezdődtek a jelölések. A szabadelvűpárt Telesky Kristóf főszolgabíró lépteti fel.

Eremits Pál temelése.

Nagy-Kikinda, jan. 7.

Ma délután 3 órakor temették el Eremits Pált nagy részvét mellett. A temetésen a képviselőház küldöttsége is megjelent, valamint a budapesti szerb kolónia is képviseltette magát.

Ma éjjel viszik a koporsót Mártonosra, a hol a családi sírboltban helyezik el.

Főispáni beiktatás.

Budapest, jan. 7.

Ma iktatták be nagy ünnepségek között Thuróczy Vilmost, az új nyitrai főispánt állásába.

A japán-orosz háború.

Budapest, jan. 7.

Londonból jelentik: A Daily Mail írja, hogy Oroszország semmi körülmények között nem hátrál meg Japán előtt és így a háború kikerülhetetlen.

A »Frankfurter Zeitung« azt írja, hogy a háboru tulajdonképpen már meg is kezdetett Japán részéről.

Genuából jelentik: A japán kormány két cirkáló hajót vett, melyel már fel is szereltek és utnak indítottak Japán felé.

Az orosz tengerészeti miniszter rendelkezett, hogy a genuai hajókat két orosz hadihajó nyomon kövesse.

REGÉNY.

Synnöve Solbakken.

Írta: Björnsterne Björnson.

Fordította: Jeanette. (31)

— Szinte szégyeltem, hogy ennyire ragaszkodok a fiuhoz, — zokogta — azonban higgye el orvos ur, hogy derekabb fiu nincs a környéken.

Az orvos meghatottat kérdé: — Miért nem kérdeztek, hamarabb meg!

— Nem volt erőm hozzá — feleli Sámund, még mindig könnyeivel küzdve, melyeket nem sikerült visszatartania — és aztán az asszonyok, — folytatá — mindig figyeltek, lestek, hogy megkérdem-e, ezért nem kérdeztem!

Az orvos időt engedett neki, hogy csillapodjék, — ekkor Sámund erősen rá-nézett és hirtelen kérdé: — Visszakaphatja-e előbbi egészségét?

— Bizonyos fokig igen; különben biztosat még most nem lehet tudni. Sámund gondolkodába esett az orvos szavaiba. — Bizonyos fokig — dörmögte földre szegett tekintettel.

Az orvos nem akarta zavarni, mert volt valami imponáló ez emberben. Hirtelen felemelte Sámund tekintetét. — Köszönöm a felvilágosítást — mondá kezét nyújtva az orvosnak és eltávozott.

Ez idő alatt pedig Ingrid a beteg ágya mellett tilt, mondván: — Ha elég erősnek érzed magadat, meséljék valami neked atyánkról; — Beszélj! — felelt Thorbjörn.

— Tudod első estén, mikor az orvos itt volt elment apánk s senki sem tudta hová. A lakodalmas házhoz ment, mindnyájan megjeddtek, mikor meglátták. Közéjük tilt és ivott velük, a vőlegény állítása szerint valószínűleg pár cseppel többet a kellőnél.

Ezután elkezdett kérdezősködni, a verekedésről és elbeszélte neki pontosan annak lefolyását. Ekkor Kund lépett be, atyánk azt akarta, hogy Kund beszélje e és kimentek az udvarra arra a helyre, ahol verekedtek.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

Schéfer András

uri szabó és divat-áru raktára
Kolozsvárt, Mátyás király-tér 8.

Alapított 1877.

Alapított 1877.

Ajánlja dúsan felszerelt

hazai és angol szövetek

raktárát; ezekből készít mérték
és legújabb divat szerint izlésesen
mindenfélé ur ruhákat!

Ra' íron tart nagy választékban férfidivat
ujak, ságokat és e szakmába vágó cik-
keket, úgymint: fehérneműt, nyakkendőt,
harisnyát; továbbá kalapok, sapkák, eső-
ernyők, sétapálcák, inggombok, sport-
cikkék, plaidek, plüsch-takarók, kész
angol szabású felöltők, mellények és bőr-
kabátok méltányos, szabott árak mellett!

Hazai gyártmányú gallér, közel és keztyűk.
2975 1—*

Braun Mihály

hangszerkészítő
KOLOZSVÁRT,
Wesselényi M.-u 18.

Nagy raktár az
összes hangsze-
rekben.
Nagy
javítóműhely.

Árjegyek ingyen és
bérmentve.

Hántott cser és tölgyfa raktár!

A legjobb tűzifa téli fűtésre a
hasított bükkfa!

1²-öl 2 m³ karók közt rakva
száraz hasított bükkfa házhoz

szállítva

10 korona 50 fillérért

kapható

Wertheimer Vilmosnál

Széchenyi-tér (a vashíd mellett).
Babos-palota.

Vágott száraz bükkfa 50 kg. vétel-
nél házhoz szállíva 1 kor. 50 fill.

Nagyobb vételnél tetemesen olcsóbb!

Kitűnő minőségű tűzifa

— tiszta méretekben kapható —

Betegh Péter

— faraktárából —

1 61 4 köbméter I. oszt. nem usztatott hasábos bükkfa 11 frt.
1 61 4 köbméter I. oszt. nem usztatott vastag hántottfa 11 frt.
1 61 4 köbméter I. oszt. nem usztatott hasábos tölgyfa 10 frt.
1 61 4 köbméter I. oszt. nem usztatott vegyes dorongfa 9 frt.
1 61 4 köbméter II. oszt. nem usztatott szép hántottfa 9 frt.

Házhoz szállítva 1 forinttal drágább.

2886 Waggonszámra árendemény. — 26/50

Vizonteladónak jelentékeny árkedezmény.

Megrendelhető irodahelyiségben: Egyetem-utca 5. sz.

Szele Márton, Dániel Antal és Tauffer Dezső tőrtéri üzleteiben.

Tisztelettel értesítjük a n. é.
helybeli és vidéki közönséget,
hogy bevásárlási utainkból
hazaérkezvén, az elis-

TÁVIRATI!

mert elsőrangú gyárosoktól
sikerült igen jutányosan az

ősz- és téli évadra

FÉRFI és NŐI

szebbnél-szebb szöveteke-
beszereznünk, — melyeket

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 40.

szám (saját ház) alatt levő

nagy posztóraktárunkban

árusítunk.

Raktárunk vannak a legfinomabb
magyar, angol és brünni, vala-
mint francia és skót gyártmányu
szövetek a legdivat-abb minőség-
ben. Papok részére felöltőknek, téli
kabátoknak, szalon ruháknak nagy
választék. Továbbá egyenruhák nagy
előírás szerinti kelmékben.

Nők részére csakis a legfinom-
abb és leg-
újabb divatu angol és skót gyár-
mányu szövetek: kosztümöknek
és gallérokak oly szép minőség-
ben, hogy a legkényesebb izlésnek
is meg tudunk felelni.

Videki megrendelőknek kívá-
natra mintákkal szolgálunk.

A n. é. közönség szíves pártfogá-
sát kérve, biztosítjuk egyúttal jütá-
nyos és pontos kiszolgálásról.

MOSKOVITS B. ÖRÖKÖSEI

Zauderer, üzletvezető.

Maculatur papír

egész ivben csomagolásra igen alkalmas

kilonként 20 fillér, métermázsa vételnél

15 korona. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

Valódi Erdélyi hegyaljai

Tisztán kezelt borok!

2514 54—*

A borfogyasztó közönséget, kirándulókat, mulatság rendező bizottságokat
tisztelttel értesitem, hogy kedvező bevásárlások folytán beszerzett, úgy mint **saját
termésű valódi hazai borok**, Erdélynek leghíresebb borvidékeiről, mely borok
szakértők által rég egy rangban a híres Tokajival osztályozva vannak, a legmesszebb-
menő felelősség és **lehetőnyösebb árak mellett**, a következőképen eladásra
bocsátom.

Zárt palackokban literenként:

Erdélyi hegyaljai krakkói asztali bor I. oszt. — K 84 f
" " " " " II. " — K 72 f
" " " " " III. " — K 60 f
" " " " " IV. " — K 10 f

Zárt 7 deciliteres palackokban:

Erdélyi hegyaljai som — K 90 f
" " " " " risling — K 90 f
" " " " " muskotáv — K 20 f
Valódi egri bikavér — K 20 f
" " " " " piros bor, literenként — K 84 f

Ezen árak mellett a fogyasztási adó m. az Ötve!
Ezen árak bárhova hazaszállítva készpénz — etés mellett
értendők. — Üvegek 15 napra kölcsönkép adainak.

Telefonon megrendelhető és min-
den időtájban hazaszállítatik!

Borüzletem szoliditását személyes meggyőződésért kérvé, maradtam tisztelettel

Ötvös Dánielné,

Telefonszám 511.

KOLOZSVÁRT, Óvár, Bocskay-utca szám,
(Mátyás király születési háza szomszédságában)

A városi és vidéki Nagyközönség szíves figyelmébe.

Bronztárgyak, Dohányzó és írókészletek, Képkerekek, Nippek és Disztárgyak.

Valódi angol és francia Illatszerek,
Kölnivizek, Toilett és gyógy-szappanok.
Fog, Köröm, Haj és Ruhakefék.

Bébe és öl-
töztetett
BABÁK
minden nagy-
ságnban!

RICHTER-
féle Hor-
gony Kö-
építő szekré-
nyek!

Mindenkoru gyermekeknek

Játékszerek, Jintalovak,

Babakocsik, Társasjátékok,

Lateina Magikák, Szoba-
tornaszerek, Fényképező
gépek, legjobb minő-
ségű érzékeny leme-
zek, Filme és
papirok, Car-
tonok, vegy-
szerek.

Schuster Emil
Kolozsvárt, Mátyás király-tér.
Telefon: 183.

Telefon: 183.

Leg-
híresebb
gyártmányu
seretes és golyós

Vadászregyverek

Revolverek. Töltény-
hüvelyek és Revolver-

töltények.

Vadászczipők és
Csizmák, Halinák, Gummi Vadász-
csizmák és Czipők, Amerikai Sár-
czipők urak, nők és gyermekek részére.

Valódi daniái iramszarvas
szőrme vagy flanel bélszel.

Bőrnadrágok, Mellények és Sapkák. — Vízhatlan
Eoden Felöltők, Kabátok és Sapkák, Kötött, szőr, Glace,
szarvasbőr és valódi angol Keztyűk. Teheesen veszély-
telen villamos zseb és olvasó lámpák, külön tetenek.

Valamint több itt fel nem sorolható
cikkek állandó nagy választékban.

2313 155—360

Vadászati, sport- és fényképezési cikkek!

Alkalmi ajándéktárgyak!

Játékszerek.

Már megérkeztek

a közelgő őszi és
téli idény összes

UJDONSÁGAI

— óriási választékban: —

a legmodernebb cylinder
a leghíresebb keménykalap,
a legújabb puhakalap,
a legszebb vadászkalap,
a legkedvesebb gyermekkalap,
a legcsinosabb fűsapka,
a legjobb télisapka,
a legfinomabb nyakkendő,
a legszebb ing,
a legerősebb esőtartó,
a legtartósabb keztyű,
a legdivatosabb gallér és közelő,
és sok más úri divatcikk.

2632 48—50

Legolcsóbb árak!

Látogatásokat szívesen veszek!

Vételkényszer nincs!

STRASSER LAJOS

Erdély legnagyobb speciális kalapraktára
Kolozsvárt, Wesselényi M.-utca 22.

Joánovics Festvérek

(ezelőtt KATÓ J.)

2731 34—50

Fényképészek!

Mátyás király-tér 32.

Telefon szám: 150.

Speciálisták gyermek-felvételekben!

Elsőrendű műterem, készít platin és fényes képeken kívül:

nagyításokat, aquarelleket, olajfestményeket

meglévő kis képek után.

Öltözők a nagyérdemű közönség rendelkezésére állanak.

A téli hónapokban a műterem minden helyisége fűtve van.